

JÕHVI LASTEAIAD

ÕPPEKAVA

Koostasid: Jõhvi Lasteaiad juhtkond
Jõhvi Lasteaiad õpetajate esindajad

Jõhvi 2026

SISUKORD:

1. Üldsätted	3
2. Lasteasutuse liik ja eripära	4
3. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, põhimõtted ja sisu ning laste arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti	6
4. Erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus	18
5. Õpikäsitus ning õpi- ja kasvukeskkonna kohandamine	19
6. Üldoskused	20
7. Väärtused	23
8. Õppe-kasvatustegevuse korraldus.....	25
9. Laste arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ning korraldus	26
10.Lastevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus	28
11.Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	29
12.Lisa	31
lisa 1: Arenguvestluse aruanne lapsevanemaga.....	32

1. ÜLDSÄTTED

- Lasteaia õppekava koostamise aluseks on alushariduse riiklik õppekava.
- Käesolev õppekava on lasteaia õppe-kasvatustegevuse alusdokument, mis on kooskõlastatud lasteaia pedagoogilise nõukogu ja hoolekoguga.
- Oma tegevuses juhindub lasteaed Alusharidusseadusest, kohaliku omavalitsuse korraldustest, lasteaia põhimäärusest ning arengukavast.
- Lasteaia õppekava toetab lapsevanemaid laste kodusel õpetamisel-kasvatamisel.
- Lasteaia pedagoogilise nõukogu või hoolekogu ettepanekul võib lasteasutuse õppekavasse lisada ka teisi õppe- ja kasvatustegevusega seotud sätteid.
- Lasteaia õppekava ülesandeks on süstematiseerida õppekasvatustöö sisu, määratleda eesmärgid ning nende realiseerimise viisid ja meetodid.
- Õppekava tagab laste igakülgse arengu, mille lõppeesmärk on laste koolivalmidus.
- Õppekava läbinule annab lasteaed välja koolivalmiduse kaardi.

2. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA

Lasteasutuse nimetus: **Jõhvi Lasteaiad**

Lasteaia juriidiline aadress: Puru tee 15

Jõhvi linn

Jõhvi vald 41534

Ida-Virumaa

Lasteaed töötab eraldi kolmes majas. Lasteaia majade asukohad on:

1. **Pillerkaar** Puru tee 15
 Jõhvi linn
 Jõhvi vald 41534

2. **Kalevipoeg** Hariduse 7
 Jõhvi linn
 Jõhvi vald 41534

3. **Sipsik** Narva mnt. 21
 Jõhvi linn
 Jõhvi vald 41535

Lasteaed on munitsipaallasteaed.

Lasteaia teeninduspiirkond on Jõhvi valla haldusterritoorium. Vabade kohtade olemasolul võetakse lasteaeda lapsi teistest omavalitsusüksustest. Lasteaeda vastuvõtt toimub Jõhvi vallavalitsuse kehtestatud korras.

Lasteaias on **30 rühma:**

Pillerkaare majas: 6 rühma

Kalevipoja majas: 12 rühma

Sipsiku majas: 12 rühma

Lasteaia õppekeel on eesti keel. Mitte eesti kodukeelega lastele tagatakse eesti keele, kui teise keele õpe.

Lasteaia liik:

Lasteaed on kuni 7-aastastele lastele mõeldud alusharidust andev õppeasutus, kus tegutsevad lastehoiurühmad, aiarühmad, liitrühmad ning tõhustatud toega rühmad.

Lasteaia eripära:

- Väärtuskasvatus
- Lapsest lähtuv kasvatus
- Mitmekultuursus
- Terviseedendus
- Ettevõtlikusõpe
- Kiusamisest vaba lasteaed metoodika kasutamine
- Kaasava hariduse rakendamine
- Digipädevused ja robotikategevused

Missioon

Tagada turvalises keskkonnas koostöös lapsevanemaga lapse igakülgne areng

Visioon

Lasteaed on lapsekeskne, väärtustel põhinev ja turvaline kasvukeskkond

Väärtused

- Koostöö
- Tervis
- Ettevõtlikkus
- Hoolivus
- Viisakus

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID, PÕHIMÕTTED JA SISU NING LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL VANUSETI

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on tagada lapse igakülgne ja järjepidev areng koostöös koduga.
- Üldeesmärgist lähtuvalt toetatakse lapse üldoskuste ja valdkondlike oskuste kujunemist ning arengut, et luua kuni kolmeaastase lapse puhul eeldused hakkamasaamiseks lasteaias ning kolme- kuni seitsmeaastase lapse puhul eeldused põhihariduse omandamiseks ja edasijõudmiseks igapäevaelus.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- Selgitatakse välja lapse arengutase, millest lähtutakse tegevuste eesmärkide seadmisel ning tegevuste planeerimisel.
- Tagatakse igale lapsele eduelamus.
- Toetatakse lapse loovust, huvi ja omaalgatust.
- Luuakse turvaline, hooliv, kiusamisvaba ja koostöine õhkkond.
- Väärtustatakse demokraatlikke suhteid ning lugupidamist enda ja teiste suhtes.
- Lõimitakse erinevaid valdkondi ja tegevusi, võimaldades vabamängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid meetodeid nii individuaalsetes tegevustes kui ka grupis.
- Väärtustatakse eesti kultuuritraditsioone ning arvestatakse teiste kultuuride eripäraga.
- Toetatakse mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut mitme keele kasutajana ning märgatakse ja toetatakse last erinevates keelekasutusolukordades.
- Kasutatakse digitehnoloogia võimalusi õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks.
- Kõik töötajad panustavad lapse arengu toetamiseks ja tema potentsiaali parimaks avaldumiseks.

Õppe- ja kasvatusteadkondade sisu ning arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti:

Lasteasutuse õppekavas esitatakse õppe- ja kasvatustegevuse sisu järgmistes valdkondades:

- 1) mina ja keskkond
- 2) keel ja kõne
- 3) matemaatika
- 4) kunst
- 5) liikumine
- 6) muusika

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi tegevuste kaudu, lõimides erinevaid valdkondi ja kasutades erinevaid õppeviise. Kuni kolmeaastaste laste puhul esitatakse kõik arengutulemused üldoskuste põhised.

Valdkond: Mina ja keskkond

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- Toetada last iseenda ja ümbritseva keskkonna tundma õppimisel ja mõistmisel.
- Suunata last ümbritsevat keskkonda mängu ja igapäevatoimingute kaudu märkama, uurima ja kogema.
- Suunata last küsimusi esitama, probleeme püstitama, teemakohaselt arutlema, vastuseid leidma ning märgatust ja kogetust järeldusi tegema.
- Suunata last keskkonda hoidvalt ja turvaliselt käituma ning materjale ja vahendeid säästlikult kasutama.
- Suunata last keskkonda, enda ja kaaslaste kultuuri ja traditsioone ning tervist väärtustama.
- Suunata last märkama ja mõistma sotsiaalse keskkonna, loodus-, tehnik- ja digikeskkonna erinevusi.

Õpisisu:

Sotsiaalne keskkond.

- mina, perekond, kodu, sugulased
- lasteaed, kool
- kodumaa
- ametid
- eesti rahva tähtpäevad, kombed, pärimuskultuur
- lapsed mujal maailmas, teised rahvused Eestis
- üldtunnustatud käitumisreeglid, üldinimlikud väärtused
- tervise väärtustamine, tervislik toitumine
- ohutu käitumine, ohud õuealal, ruumis
- hädaabinumbri kasutamine
- minu keha
- minu meeled
- nahk, silmad, kõrvad
- suuhügieen

Looduskeskkond.

- kodukoha loodus
- muutused looduses
- elukeskkond
- inimese mõju loodusele

Tehiskeskkond.

- ehitised
- kodutehnika
- jäätmed
- transpordivahendid

- jalakäija ohutu liiklemine
- valgusfoor
- sõidu- ja kõnnitee, ülekäigurada, ohud liikluses
- turvavarustus

Suuname last küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama) ja järeldusi tegema.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid;
- oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest;
- oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid;
- oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi;
- saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid;
- oskab ebameeldivates või ebatavalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda;
- oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;
- oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist;
- oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid;
- märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;
- tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;
- oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites;
- oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest;
- oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega;
- oskab liikluses ohutult käituda;

- oskab kirjeldada, tervisliku ja mitmekesine toitumise põhimõtteid ning teab, miks need on olulised tervise hoidmisel;
- oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel;
- oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine;
- oskab selgitada raha otstarvet;
- teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas;
- oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robotikaseadmeid.

Valdkond: Keel ja kõne

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- Luua lapsele võimalused keelt kuulata ja aktiivselt kasutada õppe- ja kasvatustegevustes ja igapäevatoimingutes, arvestades lapse keeleoskuse taset ja vanust.
- Luua lapsele võimalusi eesti keele, oma emakeele ja teiste keelte ning kultuuridega tutvumiseks.
- Pöörata tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele kasutades miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi, liikumist ja näitlikke vahendeid.
- Suunata last õpitut kordama erinevates kontekstides, olukordades ja suhtlussituatsioonides, sealhulgas väljaspool lastehoidu ja lasteaeda.
- Õpetada last suhtlemisel keele- ja kõnevahendeid kasutama.
- Suunata last ettelugemise, raamatu illustatsioonide vaatamise, jutustamise, dramatiseerimise, joonistamise, oma raamatute koostamise kaudu kirjandust mõistma ja hindama.
- Toetada lapse lugemishuvi ja lugemis- ning kirjutamisvalmiduse kujunemist žanriliselt mitmekesiste ja pildirikaste raamatute ettelugemise ning õppe- ja mänguvahendite, sealhulgas meediumide ja digivahendite kasutamise kaudu.

- toetada lapse huvi ja väärtushinnangute kujunemist suulise ja kirjaliku kultuuripärandi kaudu.

Õpisisu:

- keelekasutus: hääldamine, grammatika (diktsiooniharjutused, välteharjutused, hääliku- ja sõnamängud, luuletused), sõnavara (sõnamängud, ettelugemine, dramatiseering);
- suhtlemine, kuulamine, jutustamine (laste lavastused, rühmade teatrietendused, loovjutustus, muinasjutuhommikud);
- lugemine, kirjutamine;
- lastekirjandus (muinasjutud, muistendid, vanasõnad, kõnekäänud, tutvumine eeposega Kalevipoeg).

Lugemine, kirjutamine algab lapsele ettelugemisest, raamatute vaatamisest, raamatupiltide järgi rääkimisest. Tekib ettekujutus tekstist, lausest, sõnast.

Keel ja kõne saadab last igas toimingus, õppetegevustes, mängudes, olmetoimingutes.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- oskab jutustada pildi, kuuldud teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma ja teiste tegelaste tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;

- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu;
- oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane eesti keelt teise keelena kõnelev laps:

- mõistab tuttavalt teemal ja igapäevasuhtluses kasutatavat eesti keelset kõnet;
- tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes;
- saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud, ja toimib vastavalt;
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires;
- kasutab kõnes sobivaid eestikeelseid viisakusväljendeid;
- suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu;
- tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu;
- oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

Eesti keele õpetamine erivajadustega lastele

Haridusliku erivajadusega lapse õppe- ja kasvatustegevuses võib vanema kirjalikul nõusolekul peale eesti keele või selle asemel kasutada eesti keelest erinevat keelt, kui kooliväline nõustamismeeskond on

lapsele tõhustatud toe või eritoe rakendamise soovitus andes leidnud, et eestikeelne õppe- ja kasvatustegevus ei ole lapse arengu eripära tõttu talle jõukohane.

Valdkond: matemaatika

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- Suunata last matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes märkama, ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama, esemeid järjestama, rühmitama ja loendama ning nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama.
- Suunata last ajas ja ümbritsevas keskkonnas orienteeruma ning vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks kasutama.
- Seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.
- Toetada lapse üldistamisoskuse kujunemist ja erinevate mõistete omandamist läbi objektide sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise.

Õpisisu:

- hulgad, loendamine, arvud, arvutamine
- arvudevahelised seosed
- suurused, mõõtmine
- geomeetrilised kujundid
- tekstülesannete koostamine ja lahendamine
- jalutuskäikudel matemaatikaga seotud asjade otsimine
- osadest terviku moodustamine
- mõiste „paar“
- kell, täistund, pooltund

- liiter, kilogramm, gramm
- orienteerumine ruumis, õuealal, paberil

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust;
- oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid *rohkem, vähem, võrdselt*;
- oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke $+$, $-$, $=$;
- oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
- oskab järjestada kuni viiete esete suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);
- oskab kasutada õigesti mõisteid *eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem*;
- orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes – all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal;
- oskab määrata kellaaega täistundides;
- oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaagu õiges järjestuses;
- oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva;
- teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nööre vms);
- tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada;
- märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.

Valdkond: kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- Luua lapsele võimalused kogeda elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada end visuaalselt.
- Toetada lapse loovat eneseväljendust, katsetamist ja lahenduste leidmist.
- Luua lapsele võimalused erinevate materjalidega tutvumiseks, nende tunnetamiseks ning omaduste tundma õppimiseks ja kasutamiseks, kombineerides olemasolevaid oskusi uutega.
- Luua lapsele võimalused esteetilise kunsti, visuaalse kultuuri ja kultuuripärandi kogemiseks.
- Seostada mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud kunstiga, suunata last nende tegevuste käigus kasutama erinevaid aistinguid – kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut.

Õpisisu:

- kujutamine ja väljendamine, mõtete ning tunnete edasiandmine
- kujundamine - objektile esteetilise lisaväärtuse andmine
- tehnilised oskused - voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstist
- näputöö (õmblemine, nõöbi õmblemine)

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- oskab leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil;
- oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutlusvõimet;
- kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt;
- oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle;
- oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd;

- vaatab kunstiteoseid ja oskab kogetust vestelda;
- kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel;
- oskab luua digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

Valdkond: muusika

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- Luua lapsele võimalused tunda rõõmu laulmisest, liikumisest, muusika kuulamisest, pillimängust ja ühisest musitseerimisest.
- Julgustada last kasutama oma kujutlusvõimet musitseerimisel, muusikast vestlemisel ning muusikalisel liikumisel, toetada last oma mõtete ja tunnete väljendamisel läbi muusikalise tegevuse.
- Luua lapsele võimalused erinevate muusikaliste väljendusvormide ja pärimusliku muusika kogemiseks.
- Tutvustada lapsele Eesti muusikalist pärandit.

Õpisisu:

- laulmine
- muusika ja loodushäälte kuulamine
- muusikalis-rütmiline liikumine
- pillimäng
- tants
- loovust arendavad mängud

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi;

- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega;
- oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule;
- oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega;
- oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

Valdkond: liikumine

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted:

- Luua lapsele tingimused ja võimaldada aktiivset tegutsemist üksi ja rühmas, et laps tunneks rõõmu igapäevasest liikumisest erinevates keskkondades ja tingimustes.
- Rikastada lapse tegevusvõimalusi erinevate arendavate liikumistegevustega.
- Suunata lapse üld- ja peenmotoorika, põhiliikumiste ja kehaliste võimete arengut läbi erinevate liikumistegevuste, spordialade ja tantsu.
- Suunata last igapäevastes käelistes tegevustes ja harjutustes sooritamisel kasutama mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt.
- Tagada lapse liikumisoskuste ja kehaliste võimete arengut igapäevaste liikumist nõudvate tegevuste (näiteks matkade, vaba aja mängude, jalutuskäikude) ja juhendatud eakohaste liikumistegevuste kaudu.

Õpisisu:

- kehalise kasvatuse alased teadmised : ohutus, enesekontroll ja hügieen

- põhiliikumised
- rütmika ja tants
- liikumismängud
- erinevad spordialad - jalgrattasõit, tõukerattaga sõitmine, kelgutamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele;
- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid;
- sooritab põhiliikumisi pingevabalt nii, et liigutused on koordineeritud;
- oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi;
- suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata;
- oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi;
- oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid;
- oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu;
- oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

4. ERIVAJADUSEGA LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lapse individuaalse arengu toetamiseks kohaldatavad erisused:

- Kokkuleppel vanemaga võib teha lapse individuaalse arengu toetamiseks kohandusi õppe- ja kasvatustegevuse sisus ja korralduses ning õpi- ja kasvukeskkonnas.

- Lapse individuaalse arengu jälgimise kaardile kantakse info lapse toe vajaduse väljaselgitamiseks läbiviidud hindamiste, rakendatud tugimeetmete ja nende tulemuslikkuse kohta ning seatakse arengueesmärgid toetamist vajavates valdkondades.
- Vajadusel koostab õpetaja koostöös abiõpetaja, tugispetsialisti, tugiteenuste koordineerija ja vanemaga lapsele riikliku õppekava alusel individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse koostöös tugispetsialistide ning vanemaga kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest, arengueesmärkide saavutamisest ning lapse edasistest vajadustest.
- Lapse, kelle kodune keel ei ole eesti keel, eesti keele omandamist toetatakse vajadusel eraldi eesti keele arengu toetamiseks mõeldud tegevuste kaudu.
- Eesti keele oskuse toetamisel ja õppe eeldatavate tulemuste kavandamisel arvestatakse lapse arengutaset ning vanust.

5. ÕPIKÄSITUS NING ÕPI-JA KASVUKESKKONA KOHANDAMINE

- Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille laps omandab vastastikuses toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Õppimine ja õpetamine toimuvad üldõpetuse põhimõtetel lapse lähima arengu tsoonis. Riiklikus õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi lapse käitumises, teadmistes, hoiakutes ja oskustes, väärtustades õppeprotsessi.
- Õppe- ja kasvatustegevus on tervik, mille organiseerimisel võetakse arvesse lapse:
 - 1) füüsilist, kognitiivset, emotsionaalset ning sotsiaalset arengut ja võimeid;
 - 2) kultuurilist ja keelelist tausta;
 - 3) huvisid ja vajadusi.
- Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, võimaldatakse teha valikuid ning julgustatakse tehtut analüüsima. Väärtustatakse lapse loovust, omaalgatust ja ettevõtlikkust. Lapsega tegelevate täiskasvanute ülesanne on olla lapse arengu suunaja, toetaja ja juhendaja ning kujundada lapse arengut toetav keskkond.

6. ÜLDOSKUSED

- Mänguoskused: laps saab kinnitust oma teadmistele ümbritseva kohta, omandab käitumiskogemusi.
- Tunnetus- ja õpioskused: oskus tahtlikult juhtida mälu, mõtlemist, emotsioone. Lapse suutlikkus hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi, uurida, katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste alusel.
- Sotsiaalsed oskused: lapse oskused teistega arusaadavalt suhelda, luua suhteid ning võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid.
- Eneseregulatsiooni oskused: lapse suutlikkus teadvustada oma oskusi, emotsioone, juhtida oma käitumist.

Mänguoskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:

- suudab väikeses grupis mängule keskenduda;
- kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid;
- jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;
- sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut;
- kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
- suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu;
- suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- suudab mängule keskenduda;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
- rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;
- näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust;

- algatab mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

Tunnetus- ja õpioskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:

- tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
- suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda;
- mõistab lihtsamat kõnet;
- valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara;
- väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
- suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
- oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid;
- oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada;
- suudab järgida lihtsat juhust;
- oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda;
- saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust;
- esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada;
- oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada;
- saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
- kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

Sotsiaalsed oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:

- oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
- on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;
- osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
- saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
- loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos;
- jagab mõnikord asju ka teistega;
- algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
- oskab väljendada oma vajadusi ja soove.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda;
- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi;
- teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi;
- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides;
- suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

Eneseregulatsiooni oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kolmeaastane laps:

- tuleb toime vanematest eemalolekuga;

- tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
- suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
- suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
- saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
- paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuue- kuni seitsmeaastane laps:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada;
- kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni;
- suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused.

7. VÄÄRTUSED

Laps kasvab ja areneb läbi väärtuste. Väärtuskasvatus on protsess, mille käigus kujundatakse sihipäraselt lapse väärtushoiakuid. Laps omandab suhtumised ja hoiakud läbi kogemuse ja eeskuju, sellepärast on oluline lapse kasvukeskkond kodus ja lasteaias. Väärtuskasvatus aitab kaasa lapse arengule, positiivse enesehinnangu tekkimisele ja hakkama saamisele teda ümbritsevas keskkonnas.

Väärtuste algtõed :

- Lasteaed on alusharidust andev asutus.
- Lasteaed, nagu kõik teised haridusasutused, peab käima ajast ees.
- Lapse arengu põhikeskkonnaks on kodu, lasteaia ülesandeks on kodu toetada.

- Lasteaed aktsepteerib ja toetab iga lapse eripära.
- Lapse edukuse näitajaks on areng tema endaga võrreldes.
- Õpetaja on lapse arengu saatja, talle suuna ja tee juhataja.

Põhiväärtused:

- koostöö
- tervis
- ettevõtlikkus
- hoolivus
- viisakus

Väärtuste ainekava:

- Erinevad mänguliigid (situatsioonimängud, lavastusmängud, loov-, laua-, liikumismängud)
- Teatrietendused
- Suhtlemine väljaspool lasteaeda (tänaval, teatris, raamatukogus, ühissõidukis jne)
- Rahvuskultuuriga tutvumine
- 101 vanasõna (purgis), mis annavad jõudu ja positiivsust
- Väärtustega seonduvad vanasõnad ja mõtteterad
- Igapäevatoimingud, rutiinsed tegevused
- Laste töö rühmas, õues
- Karukoosolekud, arutelud lastega, probleemidele lahenduste leidmine läbi Kiusamisest vaba lateaia metoodika
- Pildikaardid
- Ennetusprogramm Samm-sammult metoodika, mille eesmärgiks on toetada laste sotsiaalsete oskuste arengut

8. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati.

Õppeaasta algab **1. septembril** ja kestab **31. augustini**.

Kaasata lapsi pidevalt õppe-ja kasvatusprotsessi ja planeerimisse. **15. maist** kuni **31. augustini ning jõulude ja aastavahetuse ajal** on õpetaja rohkem vaatleja ja uurija rollis ning õpi- ja mängukeskkonna loojaks. Selle ajavahemiku üldised tegevused on **mäng** ning **viibimine värskes õhus**. **Õuesõpe toimub aastaringselt.**

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale. **Päevakava koostamise põhimõtted:**

- Päevakava määrab vastavalt laste eale päevarütmi, milles vahelduvad igapäevatoimingud, mäng ning õpetaja poolt kavandatud õppe- ja kasvatustegevused.
- Lastele on tagatud päevas kaks tundi puhkeaega.
- Lapsed viibivad iga päev 1-2x õues, sõltuvalt ilmastikust.
- Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise periood otsustatakse maja siseselt. Esitatakse kavandatava perioodi eesmärgid, temaatika, õpisisu, tegevused. Kavandamine on paindlik ning vajadusel võimaldab õpetajal teha muudatusi. Jälgitakse, et tegevused toetaksid lapse mitmekülgset arengut, üldoskuste kujunemist, üldtunnustatud väärtushoiakute kujunemist ning lõimitud teadmiste edastamist.
- Rühma õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi esteetilisest, turvalisest keskkonnast. Õpitavaga tutvutakse loomulikus keskkonnas.
- Lõimitakse nii õppetegevusi kui õppekasvatustegevuse valdkondi. Lõimimise aluseks on üldõpetuslik tegevus, tuginetakse valdkonna Mina ja keskkond üldteemadele.
- Üldteemade põhjal kavandab õppetegevusi õpetaja, kaasates kaasavast haridusest tulenevalt lapsi. Õppe- ja kasvatustegevusi seovad aastateemad, millest lähtuvalt valitakse kõigi teiste valdkondade õpetuse sisu.

- Rühma tegevuskava kooskõlastab õppejuht ning päevakava kinnitab lasteaia direktor käskkirjaga õppeaasta algul.

9. LASTE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED NING KORRALDUS

Lapse arengu hindamise ja toetamise põhimõtted:

- Lapse arengu hindamine (edaspidi *hindamine*) on oluline lapse eripära mõistmiseks, lapsele vajaliku toe väljaselgitamiseks, arengu ja positiivse enesehinnangu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapse ja vanemaga.
- Hindamine on igapäevane osa õppe- ja kasvatusprotsessist. Hindamisel jälgivad ja analüüsivad õpetajad ja assistendid lapse arengut nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õppe- ja kasvatustegevustes.
- Hindamise aluseks on lapse eeldatavad arengutulemused üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades. Vanemale tutvustatakse lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.
- Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades lapse pingutusi, saavutusi ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.
- Lastehoiurühmas koostab lapse arengust vähemalt üks kord õppeaastas kirjaliku kokkuvõtte õpetaja koos assistendiga. Lasteaiaühmas koostab lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte õpetaja.
- Õpetaja viib vähemalt kord õppeaastas lapsevanemaga läbi arenguveestluse, kus:
 - 1) antakse vanemale tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest;
 - 2) vanem saab esitada oma seisukohti ja ootusi lapse arengu suhtes;
 - 3) lepatakse kokku mõlema osapoole edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.
- Arenguveestluse tulemused dokumenteeritakse.

- Koolimineva lapse kohta koostab lasteaed koolivalmiduskaardi, milles on kirjeldatud lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemused.

Kasutatavad **meetodid**:

- laste vaatlus,
- arengumapid,
- arengutabelid,
- arenguestlused lastevanematega.

Laste vaatlused toimuvad **kindla plaani alusel**:

- igapäevatoimingutes,
- vabategevuses,
- mängus,
- õppetegevuses.

Kasutusele on võetud laste arenguhindamise tabelid (mis on vastavuses riikliku õppekavaga) alates 3. eluaastast, millest selguvad lapse tugevad küljed ja tugevdamist vajavad küljed ning selle põhjal kavandatakse edasised tegevused. Arengutabelit täidavad õpetajad **üks kord aastas**, aprillis.

Laste koolivalmiduse selgitamine toimub **märtsikuus**. Koolivalmiduse hindamise tulemusel koostatakse laste **koolivalmiduse kaart aprillikuus**. Koolivalmiduse kaardi täitmine toimub elektrooniliselt ELIISI keskkonnas. Koolivalmiduse kaart koostatakse koostöös rühmaõpetajaga ning vajadusel teiste tugispetsialistidega. Koolivalmiduse kaardi tulemused arutatakse läbi lapsevanemaga, arvestades tema arvamust ja ootusi lapse kooliks ettevalmistamisel.

Arenguestlused lastevanematega toimuvad **vähemalt üks kord aastas** vastavalt koostatud ajakavale. Arenguestluse käigus antakse kahepoolset tagasisidet lapse arengust ning kavandatakse edasised tegevused lapse arengu toetamiseks.

Lapse arengu hindamise ja arenguestluste tulemuste dokumenteerimisel jälgitakse isikuandmete kaitse seadust ning Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärust (GDPR).

Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ja tunnustades toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ning huve. Oluline on näha ka neid külgi, mis vajavad toetust.

Lapse arengutulemusi arvestades teeme vajalikke muudatusi õpi- ja kasvukeskkonnas, vajadusel rakendame individuaalset arenduskava.

10. LASTEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

- Lastehoiu ja lasteaia töötajad ning vanem teevad koostööd lapse arengu ja tervise toetamiseks. Koostöö põhineb vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.
- Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisesse ja läbiviimisesse kaasatakse võimalusel vanemaid. Vanemaid teavitatakse õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtetest ning alushariduse alusväärtustest.
- Õpetaja ja assistent (abiõpetaja) ning vanem vahetavad regulaarselt informatsiooni lapse arengust, õppimisest ja tervisest ning vanem on kaasatud lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja nende rakendamisse.
- Õpetaja ja assistent (abiõpetaja), lasteaia koostöös tugiteenuste koordineerijaga, loovad vanemale võimalused saada tuge ja nõu lapse arengu toetamise küsimustes.

1. Lastevanemate **teavitamine** õppe- ja kasvatuskorraldusest sügisesele rühmakoosolekutel:

- rühma õppe-kasvatustegevuse korraldus
- rühma päevakava
- kodukord
- aasta õppe- ja kasvatuseesmärgid, nende saavutamise viisid
- üritused lasteaias
- üritused koos lastevanematega
- hoolekoguliikmete kinnitamine:

2. Lastevanemate **teavitamine** õppe- ja kasvatuskorraldusest kirjaliku info teel:

- virtuaalne info(lasteaia koduleht internetis, ELIIS)
- elektronpost
- võimalus tutvuda lasteaia arengukava, õppekava, tegevuskava jt lasteaia tööd reguleerivate avalike materjalidega
- teadetetahvel
- menüü

3. Lastevanemate **kaasamine** õppe-kasvatustegevusse:

- kalendriliste tähtpäevade tähistamine
- avatud uste päevad
- laadapäevad
- näituste korraldamine
- rahulolu-uuring, mille abil selgitada välja lastevanemate vajadused, rahulolu lasteaia ja ning mida nad lasteaialt ootavad
- perepäevad (spordiüritused)
- koosolekud

4. Lastevanemate **ootused** ja **tagasiside** lasteaia tegevusele:

- arenguveestluste kaudu
- hoolekogu kaudu
- rahulolu-uuringute põhjal järeldused
- igapäevased vestlused

11. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Lasteaia **õppekava** rakendumist **analüüsitakse 1 kord aastas**, maikuus, võttes arvesse ka sisehindamise tulemusi.

Rühma **tegevuskava** rakendumist analüüsitakse **1 kord aastas** vastavalt sisehindamise plaanile maikuus.

Lähtuvalt õppekava analüüsist koostatakse lasteaia õppekava **arendustöö plaan** mais.

Õppekava arendamine toimub pidevalt kas vastavate arendustoimkondade või pedagoogilise nõukogu kaudu.

Lasteaia õppekava muudatused ja täiendused kooskõlastatakse pedagoogikanõukoguga ja hoolekoguga iga õppeaasta algul.

Lasteaia direktor kinnitab õppekava muudatused käskkirjaga.

12. Lisa:

lisa 1: Arenguvestluse aruanne lapsevanemaga

ARENGUVESTLUSE ARUANNE LAPSEVANEMAGA

Eesnimi	Perekonnanimi
----------------	----------------------

Vestluse toimumise kuupäev	
Vestlusel osalejad	

Lapsevanema ettepanekud ja ootused lasteaiale. Lapsevanema arvamus lapse kohta vestluse põhjal ja õpetaja märkused ning ettepanekud.

Olen rahul

.....

.....

.....

Tähelepanu tuleks pöörata

.....

.....

.....

Ettepanekud lapse arendamiseks

.....

.....

.....

Kokkulepitud tegevused

.....

.....

.....

Lapsevanema arvamus arenguvestluse ja kokkuvõtte kohta

.....

.....

.....

Õpetaja allkiri.....Lapsevanema allkiri.....